

I B C 2
Improvement of Banat Connectivity 2

**MI BRINEMO
O NAŠOJ OKOLINI**

O Projektu

Improvement of Banat Connectivity 2 - IBC 2

Projekat je nastao kao logičan nastavak uspešno realizovanog projekta "Improvement of Banat Connectivity – IBC" u okviru kojeg je izrađena je tehnička dokumentacija i rekonstruisan deo državnih puteva sa obe strane granice koji vode do graničnog prelaza Kikinda – Nakovo, dok su modernizacijom i opremanjem samog graničnog prelaza stvorenii neophodni tehnički uslovi i bezbednosno – kontrolni standardi potrebni za dugoočekivani dvadesetčetveročasovni rad i promet autobusa i teretnih vozila veće nosivosti. Izgrađena je dvosmerna biciklistička staza od Kikinde do graničnog prelaza Nakovo, a uspostavljena je i Kancelarija za informacije i promociju prekogranične ekonomske saradnje sa sedištem u Kikindi.

Projektom IBC2, nastaviće se aktivnosti na rekonstrukciji državnih puteva na teritoriji Grada Kikinde i Opštine Žombolj koji vode do graničnog prelaza Kikinda – Nakovo, a novoizgrađena biciklistička staza biće osvetljena solarnim osvetljenjem. Projekat će dati značajan doprinos postizanju savremenih standarda kvaliteta putne infrastrukture, koja je glavni kanal za prevoz tereta i putnika i igra važnu ulogu u poboljšanju društveno-ekonomskih standarda u čitavom prekograničnom regionu.

CILJ PROJEKTA:

Konvergencija ljudi, zajednica i ekonomskih aktera u pograničnom području, kako bi se stvorila zdrava osnova za uravnotežen ekonomski i društveni razvoj, osiguravajući optimalne razvojne mogućnosti za obe zemlje putem izgradnje i unapređenja putne infrastrukture u pograničnom području.

PARTNERI:

Vodeći partner:

- Javno preduzeće Putevi Srbije, Srbija

Partneri:

- Opština Žombolj, Rumunija
- Grad Kikinda, Srbija
- Regionalni centar za društveno-ekonomski razvoj – Banat, Srbija

PERIOD IMPLEMENTACIJE: 24 meseca; 01.08.2019- 31.07.2021. godine

VREDNOST PROJEKTA: 1.311.120,35 € IPA doprinos: 972.418,78

IZVOR FINANSIRANJA: Interreg IPA Program prekogranične saradnje Rumunija – Srbija.

Predgovor

Briga o našem okruženju podrazumeva odgovarajuće odlaganje otpada, obnovljivu energiju, konzumiranje organske hrane, pa čak i vožnju bicikla umesto vožnje automobile. Briga o okruženju može imati značajan pozitivan uticaj na našu planetu.

Planeta se sada suočava sa velikim izazovima; bolje razumevanje procesa koji se dešavaju u prirodi drugi je način za povećanje svesti o životnoj sredini. Pošto se ne možemo u potpunosti obavezati na zaštitu životne sredine bez razumevanja osnovnih pojmovev ekologije moramo biti svesni šta to šteti i šta pomaže.

Otkrivanjem koji su osnovni ekološki koncepti omogućiće nam donošenje odgovornih odluka.

Predstavljamo vam rečnik izraza za očuvanje planete Zemlje, koji će vas lako voditi kroz sve informacije o važnosti očuvanja prirode za bilo koje okruženje.

Ekološki rečnik

Albedo

Predstavlja procenat solarne radijacije koja se reflektuje sa Zemlje nazad u svemir - što je procenat reflektovane radijacije veće, to je planeta hladnija. Led ima visok albedo, dok zemljишte ima nizak.

Albedo je promenljiva veličina i menja se u toku dana i godine. Dnevna promena u vezi je sa visinom Sunca nad horizontom zbog promene spektralne radijacije. Veličine godišnjeg albeda zavise od promena osobina podloge. Najveći albedo ima sveži i suvi sneg kao i oblaci obasjani sa strane i odozgo. Albedo vodenih površina zavisi od visine Sunca nad horizontom i od zatalasnosti vode.

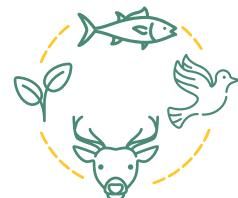
Ljudska delatnost izmenila je albedo raznih područja u svetu (krčenjem šuma i poljoprivredom, na primer). Određivanje opsega promene na globalnom nivou nije jednostavno; nejasno je da li promene izazivaju porast ili smanjenje globalnog zagrevanja.

Klasičan primjer učinka albeda je povratna veza temperature snega. Ako se područje pokriveno snegom zagreje, sneg se otapa, što dovodi do smanjenja

albeda. Više Sunčeve svetlosti se upija i temperatura još više raste. Vredi i obrnuto, ako se sneg zadržava na površini, dolazi do ciklusa hlađenja. Jačina učinka albeda zavisi od promene u albedu i količini osunčanosti; iz tog razloga učinak može biti izuzetno veliki u tropskim krajevima jer je tu sunčev zračenje jače i snažnije. U Brazilu se sečom prašuma i podizanjem tamnijih obradivih površina u proseku temperatura povećava za 3°C.

Biodiverzitet (biološka raznovrsnost)

Je raznolikost živih organizama koji nastanjuju kopno i vodu, kao i raznolikost unutar različitih vrsta, između vrsta i ekosistema. Biodiverzitet nije samo sveukupna raznolikost oblika i pojave biljnog i životinjskog sveta, već i raznolikost funkcija živih organizama.

Biološka raznovrsnost je resurs od kojeg porodice, zajednice, nacije i buduće generacije zavise. To je veza između svih organizama na planeti, ekosistem u kojem sve vrste imaju svoju ulogu. Drugim rečima, to je mreža života. Prirodne resurse naše planete čine biljke, životinje, zemljište, voda, atmosfera, čak i sami ljudi! Ukoliko postoji kriza biodiverziteta, naše zdravlje i sredstva za život će se takođe naći u opasnosti. Količina i tempo kojim trenutno koristimo prirodne resurse naše planete prevazilazi održivost sa čitavih 25%. Direktan efekat ovakvog odnosa prema prirodnim resursima je jak pritisak i izazivanje opsanosti na vrste, staništa i lokalne zajednice (kao primer, gubitak pristupa čistoj i pitkoj vodi).

Biogoriva

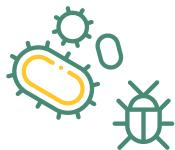
Biogorivo je naziv za goriva koja ili sama spadaju u biomasu ili su nastala preradom biomase (tj. živih organizama: biljaka, životinja, mikroorganizama), te kao takva, za razliku od fosilnih goriva, spadaju u obnovljive izvore energije. U biogoriva se ubrajaju i goriva koja su nusprodot drugih procesa koja bi inače bila otpad.

Biogoriva pomažu u borbi protiv globalnog otopljavanja iz razloga što daju manji učinak staklene baštne, emituju manje ugljen-dioksida nego fosilna goriva. Smanjene su i emisije drugih toksičnih materija. Proizvodnja biogoriva ograničena je samo brzinom rasta biljaka i raspoloživošću obradivih površina. Ukoliko se u proizvodnji biodizela koriste otpadne materije nema čak ni tih ograničenja.

Biološki zagađivači

su živi organizmi (bakterije, plesanj, grinje...) koji mogu biti opasni po zdravlje životinja ili čoveka.

Biom

je velika, prirodna zajednica biljaka i životinja, oblikovana prema zajedničkim oblicima vegetacije i klime. Biomi se mogu naći na svim kontinentima. To su različite biološke zajednice koje su se formirale kao odgovor na podeljenu fizičku klimu. Biom je širi izraz od staništa; svaki biom može obuhvatiti različita staništa. Svi biomi na Zemlji čine biosferu.

Biomasa

podrazumeva razgradnju materijala uz pomoć mikroorganizama radi ponovnog korišćenja. Većina prirodnih organskih materija je brzo i lako razgradiva, jer je samim svojim postojanjem uključena u mreže ishrane, a time i u ciklus razlaganje.

Biorazgradivost

podrazumeva razgradnju materijala uz pomoć mikroorganizama radi ponovnog korišćenja. Većina prirodnih organskih materija je brzo i lako razgradiva, jer je samim svojim postojanjem uključena u mreže ishrane, a time i u ciklus razlaganje.

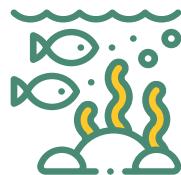
Biosfera

je najviši ekološki sistem na Zemlji. Svi delovi atmosfere, litosfere i hidrosfere naseljeni živim bićima čine biosferu. U biosferi se objedinjuju svi nivoi organizacije živog sveta tako da biosfera predstavlja vrhunski biološki sistem.

Cvetanje mora

je pojava nastala usled masovnog razmnožavanja algi i bakterija pri kom voda menja boju, najčešće u zelenu. Za posledicu može imati masovno trovanje riba, ptica, pa i ljudi. Primaran razlog cvetanja mora je ljudski faktor.

Efekat staklene baštne

je pojava zagrevanja planete Zemlje izazvana poremećajem energentske ravnoteže između zračenja Sunca ka Zemlji i Zemlje ka svemiru. Ovaj efekat predstavlja rezultat povećanja količine zračenja koje ne može od površine Zemlje da bude emitovano u svemir, već ga atmosfera upija i postaje toplija.

Ekologija

Nauka koja proučava životnu sredinu, odnos između živih bića i nežive prirode, kao i načine na koje su se živa bića prilagodila uslovima spoljašnje sredine.

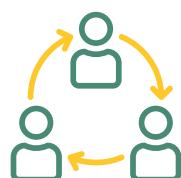
Ekološki faktori

Elementi sredine koji su neophodni organizmu ili negativno utiču na njega. Ekološki faktori deluju istovremeno, utiču jedni na druge i promenljivi su u prostoru i vremenu.

Ekološki menadžment

podrazumeva kontrolu svih ljudskih aktivnosti koje mogu imati uticaja na životnu sredinu i na njen kvalitet. Ekološki menadžment integriše ekologiju, planiranje, politiku i društveni razvoj u cilju sprečavanja nastajanja problema sa kvantitativnim i/ili futurističkim gledištem.

Ekosistem

je integrisan, složen i dinamičan sistem životnih zajednica flore i faune i njihovih staništa, koji kroz proces interakcija u okviru i između njegovih komponenti obezbeđuje transformaciju energije i kruženja materije, a time i održavanje života na zemlji.

Emisija

ispuštanje zagađujućih materija u gasovitom, tečnom ili čvrstom agregatnom stanju iz izvora zagađivanja u vazduh. Gasovi sa efektom staklene baštne jesu gasovi koji apsorbuju i re-emituju infracrveno zračenje i u atmosferu dospevaju kao posledica prirodnih procesa, ali i usled ljudskih aktivnosti

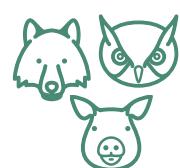
Erozija

je promena na površinskom sloju zemljišnog reljefa, nastala pod uticajem klimatskih promena i drugih faktora - korišćenje pesticida i hemikalija u poljoprivredi može da uzrokuje eroziju.

Fauna

je celokupnost svih životinjskih vrsta u jednoj oblasti.

Flora

je skup svih biljnih vrsta određene oblasti.

Fotosinteza

je proces pretvaranja neorganskih materija u organske uz pomoć Sunčeve svetlosti.

Globalno zagrevanje / Klimatske promene

Globalno zagrevanje je naziv za povećanje prosečne temperature zemljine atmosfere i okeana naročito u 20. veku, kao i za prateće klimatske efekte (veliki požari, poplave, erozije zemljišta, oluje ili talasi tropskih vrućina.)

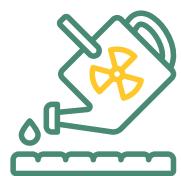
GMO (Genetski modifikovan organizam)

podrazumeva genetski modifikovane, odnosno veštački stvorene organizme prenošenjem gena nekog drugog organizma. U Srbiji je uzgoj GMO hrane zabranjen, a najveći problem je neistraženost uticaja hrane kojoj su geni modifikovani na čoveka, pogotovo zbog toga što takva hrana ne nastaje na prirođan način.

Konvencionalna poljoprivreda

Podrazumeva upotrebu pesticida i hemikalija u uzgoju radi većeg prinosa ploda, što ima loš uticaj na tlo, a time i na životnu sredinu i čoveka.

Lanac ishrane

predstavlja sistem živih organizama koji se hrane jedni drugima. Svaka karika tog lanca je od izuzetnog značaja, jer od nje zavisi opstanak čitavog lanca.

Obnovljiva energija

je energija proizvedena uz pomoć obnovljivih izvora, kao što su energija veta, vode, geotermalna energija, ili energija talasa.

Održivi razvoj

podrazumeva korišćenje resursa iz prirode za zadovoljenje ljudskih potreba, ali bez ugrožava životne sredine.

Organska poljoprivreda

je ekološki oblik poljoprivrede, koji podrazumeva očuvanje zdravog zemljišta i strogo poštovanje principa pri uzgoju, upotrebu obnovljivih izvora energije, očuvanje prirodne raznolikosti i zaštite životne sredine, a sve radi nastanka što kvalitetnijeg proizvoda i očuvanja zdravlja planete Zemlje.

Organska proizvodnja

Organska proizvodnja je celovit sistem upravljanja farmom i proizvodnjom hrane koji kombinuje najbolje ekološke prakse, visok nivo biološke raznolikosti, očuvanje prirodnih resursa i primenu visokih standarda koji se tiču dobrobiti životinja i biodiverziteta. Organska proizvodnja je sistem koji se bazira na visokom poštovanju ekoloških principa putem racionalnog korišćenja prirodnih resursa, upotrebe obnovljivih izvora energije, očuvanja prirodne raznolikosti i zaštite životne sredine. Ona teži uspostavljenju zatvorenog sistema biljno-stočarske proizvodnje.

Ozonske rupe

su mesta gde je došlo do smanjenja ili nestajanja ozonskog sloja, usled prevelike upotrebe hemikalija freona ili halona.

Paraziti

su organizmi koji žive stalno ili povremeno na domaćinu ili u njegovoј unutrašnjosti, ne ubijajući ga trenutno ili uopšte. Izuzetno prilagodljivi uslovima domaćina.

PET ambalaža

je reciklažni materijal za pakovanje, uglavnom mleka, mlečnih prerađevina, pitke vode i svih vrsta pića, hrane, hemijskih proizvoda, preparata ...

Pošumljavanje

podrazumeva obnavljanje šuma sadnjom sadnica ili setvom semena, na prostorima koji su duži niz godina bez šume.

Ugljen-dioksid (CO₂)

je atmosferski gas koji izdišemo ili nastaje sagorevanjem, a koji doprinosi globalnom zagrevanju.

Radijacioni balans

označava razliku između primljene i rashodovane sunčeve energije na površini zemljišta. U toku dana prihod je veći od rashoda i zemljište se tada zagreva, dok je u toku noći situacija suprotna.

Razлагаči

Organizmi koji kao hranu koriste uginule biljke, životinje ili njihove delove. Oni na suprot biljkama razlažu organske materije do mineralnih materija kako bi biljke ponovo mogle da ih koriste.

Recikliranje

podrazumejava izdvajanje otpadnog materijala, njegova obrada radi ponovnog korišćenja. Staklo, papir, karton, aluminijum, gvožđe, plastika, keramika materijali su koji se mogu reciklirati. Reciklirajte, jer na taj način štitite životnu sredinu, štedite energiju i sirovinske resurse.

Simbioza

je kategorija odnosa zajedničkog života dva ili više organizama u dužem vremenskom periodu uspostavljena zbog koristi barem jednog od njih.

Životna sredina

podrazumeva celokupno okruženje individue, vrste, populacije; živo i neživo, fizičko i biološko, prirodno, kultivisano i dograđeno, kulturno i estetsko.

Kako doprineti očuvanju životne sredine

Štediti vodu

Štediti električnu energiju

Proizvoditi manje otpada

Koristiti reciklirane materijale

Izbegavajte koršćenje hemikalija

Ponovna upotreba i recikliranje papira

Hodajte ili vozite bicikl bar povremeno

Brinite o biljkama i životinjama

Misli globalno – deluj lokalno - svoju decu, članove porodice i prijatelje da poštuju ova pravila i da imaju ispravan odnos prema prirodi.

Partneri na projektu

Vodeći partner:

JP Putevi Srbije, Srbija

Partneri:

Opština Žombolj, Rumunija

Grad Kikinda, Srbija

Regionalni centar za
društveno - ekonomski
razvoj – Banat, Srbija

www罗马尼亚-塞尔维亚.net

Ime projekta: Unapređenje povezanosti Banata 2 - eMS: RORS 481

Urednik: Regionalni centar za društveno - ekonomski razvoj – Banat

Datum izdavanja: Jun 2020

Sadržaj ovog materijala ne predstavlja zvanični stav Evropske unije.

U slučaju pritužbi, kontaktirajte nas slanjem e-maila na adresu: romania-serbia@mdrap.ro

Saradnja izvan granica!

Interreg -IPA Program prekogranične saradnje Rumunija – Srbija je finansiran od strane Evropske unije u okviru instrumenta za prepristupnu pomoć (IPA II) i sufinansiran od strane država učesnica programa.